

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik **18** (1990/1991)

Številka 5

Strani 319-320

Matija Lokar:

PROGRAMSKI PAKET EMT_EX 3.0, PRIMOŽ GABRIJELČIČ IN DR. / MARKO RAZPET, SEDI IN PIŠI Z L^AT_EX-OM

Ključne besede: nove knjige, matematika, računalništvo, stavljenje matematičnega teksta, TeX, LaTeX.

Elektronska verzija: <http://www.presek.si/18/1054-Lokar.pdf>

© 1991 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

NOVE KNJIGE

PROGRAMSKI PAKET emT_EX 3.0, Primož Gabrijelčič in dr., Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije, Ljubljana 1991.

Marko Razpet, SEDI IN PIŠI Z L_AT_EX-om, Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana 1991, Račkova knjižnica 3.

Časi, ko je bil izpis na računalniškem tiskalniku sinonim za grde, oglate črke, so že davno mimo. Vedno bolj izpopolnjeni tiskalniki in ustrezna programska oprema nam omogočajo, da so računalniški izpisi povsem primerljivi s knjigotiskom. Eno od najbolj izpopolnjenih orodij za oblikovanje in izpis besedila je program T_EX. Zasnoval ga je znani matematik in računalnikar Donald E. Knuth. Omogoča nam res kvalitetno pripravo besedila za tisk in že na cenelih 9-igličnih tiskalnikih dobimo kakovosten izpis. Ko smo pred tremi leti v Preseku pisali o tem programu, ki nam nadomesti strica v tiskarni (Matija Lokar, T_EX, Presek **15** (1987-88) 6, 326-332), se je kar nekaj bralcev zanimalo, kako bi do tega programa prišli. Žal so bile doslej različne izpeljave T_EX-a za PC združljive računalnike dokaj draga zadeva. Seveda smo si programe nekako 'izposodili', vendar je slaba vest ostala. No sedaj si lahko oddahnemo in vsem bralcem sporočimo, da lahko poceni pridejo do T_EX-a. In ne le do njega. Skupaj z njim dobimo še cel kup zanimivih programov. Tako je priložen program, ki nam omogoči, da naredimo slike in jih nato vključimo v besedilo, program METAFONT za oblikovanje novih naborov znakov, nadgradnja T_EX-a L_AT_EX in še in še. Posebej L_AT_EX je zanimiva zadeva. Ker je priprava besedil v T_EX-u včasih nekoliko zapletena, je Leslie Lamport pripravil sistem ukazov, ki so nekakšna nadgradnja T_EX-a in ga poimenoval L_AT_EX. Omogoča nam enostavnejše oblikovanje besedila. Poleg preprostejše uporabe ima še to dobro lastnost, da naše znanje T_EX-a ni vrženo proč. Še vedno imamo na voljo vse ukaze, kot jih pozna T_EX in pa cel kup novih. Tako je večina uporabnikov T_EX-a, kar jih poznam, prešla na uporabo L_AT_EX-a. Če T_EX uporabljate, boste nad L_AT_EX-om prav gotovo navdušeni, če pa ne - poskusite, saj ni težko. Da bo učenje L_AT_EX-a še lažje, nam bo pomagala knjiga Marka Razpeta, *Sedi in piši z L_AT_EX-om*. O njej nekoliko več v nadaljevanju.

Sedaj pa se vrnimo k programskemu paketu. S posredovanjem skupine navdušenih uporabnikov T_EX-a, je konec prejšnjega leta v Slovenijo prišel

em \TeX , izvedba nove inačice \TeX -a. Avtor, Eberhard Mattes z univerze v Stuttgartu, je program namenil prostemu razširjanju. (Zato ga lahko dobimo zastonj.) V originalni obliki je dokaj neroden za uporabo, vsaj za večino uporabnikov. Zahvaljujoč stikom z avtorjem je omenjena skupina pripravila več paketov s programi, ki so sedaj v obliki, primerni za večino uporabnikov in udobno nameščeni na diskete.

Programski paket je razdeljen na 7 paketov, med katerimi nekateri nastopajo v več inačicah. Običajni uporabnik, bo za delo potreboval le paketa 1 in 2, ki sta na treh disketah 5,25" oz. dveh 3,5", tako da so stroški nabave res minimalni: 400,00 din (320,00 din) oz. 350,00 din (280,00 din).

Poleg disket dobimo še knjižico s kratkimi navodili za uporabo tega programskega paketa. Opisano je nameščanje, vsebina paketov, način klica programov, namen posameznih pomožnih programov. Priložen je tudi dodatek z navodili za začetnike in seznam naborov znakov. Marsikdo bo pogrešal podrobnejših navodil, vendar bodo za prvo silo zadostovala tudi ta.

Seveda pa se bo potrebno naučiti ustreznih ukazov. Verjetno bo najlažje začeti kar s $\text{L}\text{A}\text{T}\text{E}\text{X}$ -om. Zelo primeren pripomoček pri učenju bo tretja knjiga iz Račkove knjižnice *Sedi in piši z $\text{L}\text{A}\text{T}\text{E}\text{X}$ -om*, avtorja Marka Razpeta. Kot pravi sam avtor, se je $\text{L}\text{A}\text{T}\text{E}\text{X}$ -a mogoče naučiti vsaj v 15 urah. Ob pomoči knjižice bo to šlo še lažje in hitreje. Gradivo je podano sistematično in pregledno. Opremljeno je s številnimi zgledi, ki niso sami sebi namen, ampak so zelo uporabni. Tako v knjigi najdemo primer kemijske formule, kontrolne naloge iz nemškega jezika, primerek vabila, pesem, številne zapletene matematične formule, razpredelnice, ... Tako ne bo težav, da bodo vaše seminarske naloge dobile poleg kvalitetne vsebine še prvovrsten izgled, šolsko glasilo bo zaživelo v novi luči, rezultati šolskih tekmovanj bodo ličnejši, ne bo več napak pri testih zaradi nerazločnih formul, ... Knjižica je res dobro napisana. Njena glavna odlika je ravno ta, da njen naslov ne laže, saj začetnikom ne bo delala težav. Kljub temu pa bo tudi izkušen uporabnik v njej našel marsikaj koristnega.

Če natipkate z računalnikom več kot eno stran na mesec, ne pomišljajte in kupite programski paket em \TeX in se skupaj z Razpetovo knjigo lotite učenja. Omenimo, da tudi Presek že kar nekaj časa oblikujejo s pomočjo TEX -a. Ker vedno več avtorjev svoje članke napiše kar v TEX -u, je delo pri pripravi Preseka močno olajšano.